

Ljiljana Berc, dipl. ing. građ.

REGULATIVA U PROJEKTIMA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE

1. Uvod

Zakonom o željeznici (1) definirani su pojmovi koji opisuju radove na željezničkoj infrastrukturi: modernizacija, obnova i održavanje. S obzirom na to da je zahvat u prostoru svako građenje građevine, rekonstrukcija postojeće građevine i svako drugo privremeno ili trajno djelovanje ljudi u prostoru kojim se uređuje ili mijenja stanje u prostoru, na navedene radove primjenjuju se odredbe regulative kojom se uređuju prostorno uređenje (Zakon o prostornom uređenju (3); u daljnjemu tekstu: ZPU), gradnja (Zakon o gradnji (4); u daljnjemu tekstu: ZOG), energetska učinkovitost, zaštita okoliša i prirode i sigurnost prometa na cestama te odredbe drugih propisa kao i regulative koja utvrđuje uvjete za obavljanje djelatnosti upravitelja infrastrukture (Zakon o sigurnosti interoperabilnosti željezničkog sustava (2); u daljnjemu tekstu: ZSIŽS).

Modernizacija željezničke infrastrukture u Zakonu o željeznici definira se kao „veliki radovi preinake na infrastrukturi kojima se poboljšavaju njezina cjelokupna svojstva odnosno izvođenje radova na postojećem podsustavu ili dijelu podsustava kojim se poboljšava cjelokupna izvedba podsustava, u smislu propisa o gradnji odnosi se na radove kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (**rekonstrukcija**)“ (1). U istome kontekstu ZOG definira pojam rekonstrukcije kao „izvedbu građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za tu građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (dograđivanje, nadograđivanje, uklanjanje vanjskog dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa i sl.), odnosno izvedbu građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine“ (4).

„**Obnova** željezničke infrastrukture“ u Zakonu o željeznici definirana kao „radovi zamjene na postojećoj infrastrukturi kojima se ne mijenjaju njezina cjelokupna svojstva odnosno izvođenje radova na postojećem podsustavu ili dijelu podsustava kojom se ne mijenja cjelokupna izvedba podsustava“ (1) nije pojam koji je

definiran i u ZOG-u. U definiciji istog pojma „obnova“ u ZSIŽS-u daje se poveznica, tj. u smislu propisa o gradnji, ovisno o tome utječe li se radovima obnove na način ispunjavanja zahtjeva bitnih za građevinu i/ili lokacijske uvjete u skladu s kojima je izgrađena, obnova infrastrukturnih podsustava može predstavljati održavanje ili rekonstrukciju.

Pojam „**temeljni zahtjevi za građevinu**“ koji se navodi kao uvjet kojim se definira smatra li se nešto održavanjem ili rekonstrukcijom postojećih građevina obuhvaća mehaničku otpornost i stabilnost, sigurnost u slučaju požara, higijenu, zdravlje i okoliš, sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe, zaštitu od buke, gospodarenje energijom i očuvanje topline te održivu uporabu prirodnih izvora. Te se zahtjeve dopunjuje osnovnim zahtjevima koje moraju ispunjavati željeznički sustav Europske unije te podsustavi i sastavni dijelovi interoperabilnosti, uključujući sučelja, a definirani su u ZSIŽS-u: sigurnost, pouzdanost i dostupnost, zaštita zdravlja, zaštita okoliša, tehnička kompatibilnost i pristupačnost (2). Lokacijski uvjeti kvantitativni su i kvalitativni uvjeti i mjere za provedbu zahvata u prostoru koji se na temelju prostornoga plana i posebnih propisa određuju lokacijskom dozvolom ili građevinskom dozvolom.

Održavanje željezničke infrastrukture u Zakonu o željeznici definirano je kao „radovi kojima se zadržavaju stanje i svojstva postojeće željezničke infrastrukture“ (1). Prema ZOG-u, „održavanje građevine je izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini radi očuvanja temeljnih zahtjeva za građevinu tijekom njezina trajanja, kojima se ne mijenja usklađenost građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena“ (4).

Za sve navedene radove može se koristiti i pojam „građenje“ koji je u ZOG-u definiran kao izvedba građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstruktorski, instalaterski, završni te ugradnja građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina (4). Međutim, građenje je samo dio gradnje koju se može prikazati kao:

<p>gradnja = projektiranje građevina + građenje građevina + stručni nadzor građenja</p>

U nastavku su istaknute odredbe ZPU-a i ZOG-a koje se odnose na željezničku infrastrukturu i najčešće se primjenjuju na nju.

2. Modernizacija željezničke infrastrukture

2.1. Složena građevina – najzahtjevnija skupina građevina

Željezničku infrastrukturu potrebno je sagledati kao građevinu koje se planira Državnim planom prostornog razvoja te se kao takva građevina i radovi na takvoj građevini, s obzirom na zahtjevnost postupaka u vezi s gradnjom prema ZOG-u, razvrstavaju u **1. skupinu – najzahtjevniju**. Prilikom modernizacije željezničke infrastrukture u sklopu koje se gradi nova građevina ili rekonstruira postojeća građevina, i to složena građevina (sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina), svakako treba računati na lokacijsku i građevinsku dozvolu.

2.2. Lokacijska dozvola

Svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima. Prostorni planovi provode se izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata te građevinske dozvole na temelju ZOG-a.

Izdavanje lokacijske dozvole, vezano uz gradnju željezničke infrastrukture, obvezno je za:

- a) etapno i/ili fazno građenje građevine
- b) građenje na zemljištu odnosno na građevini za koje investitor nije riješio imovinskopravne odnose ili za koje je potrebno provesti postupak izvlaštenja.

Složenost pripreme, izradu kvalitetnih projekata i pravodobne aktivnosti u svrhu modernizacije složene građevine kakva je željeznička infrastruktura nastoje olakšati priručnici i smjernice izrađene uz stručnu pomoć nadležnih institucija. Iako postoje odredbe ZPU-a i Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta (5), javno su dostupni priručnici i smjernice za pripremu projektne dokumentacije, tj. idejnog projekta koji je sastavni dio lokacijske dozvole, te se detaljni podaci i koraci mogu proučiti preko u nastavku navedenih poveznica.

Hrvatska komora inženjera građevinarstva objavila je stručno izdanje pod nazivom „Smjernice za izradu idejnih

projekata infrastrukturnih građevina – željeznička infrastruktura (<https://www.hkig.hr/Strucno-usavrsavanje/Strucna-izdanja-Komore/Izdanja/Smjernice-za-izradu-idejnih-projekata-infrastrukturnih-gradevina/17>)

Uprava za prostorno uređenje i dozvole državnog značaja pri Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine objavila je stručni priručnik za projektante, ovlaštene inženjere geodezije i službenike koji izdaju službene akte pod naslovom „Linijske infrastrukturne građevine“ za određivanje obuhvata zahvata u prostoru, građevne čestice i smještaja građevine na građevnoj čestici u idejnom projektu linijske infrastrukturne građevine (https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Prirucnik_Linijske_infrastrukturne_gradevine.pdf).

Općenito, **idejni projekt** jest skup međusobno **usklađenih** nacrti i dokumenata struka koje sudjeluju u projektiranju, kojima se na jedinstven, neposredan i odgovarajući način daju **osnovna oblikovno-funkcionalna i tehnička rješenja** zahvata u prostoru, prikazuje smještaj jedne ili više građevina (uključujući privremene građevine za potrebe organizacije gradilišta) na građevnoj čestici, tj. unutar obuhvata zahvata u prostoru, i određuju osnovna polazišta važna za osiguravanje postizanja temeljnih i drugih zahtjeva za građevinu. Za zahvat modernizacije (i gradnje) željezničke pruge lokacijskom dozvolom određuje se obuhvat zahvata u prostoru, unutar kojega se parcelacijskim elaboratom/ima formiraju građevne čestice.

Lokacijska dozvola prestaje važiti ako se u roku od **dvije godine** od dana pravomoćnosti lokacijske dozvole ne podnese zahtjev za donošenje rješenja o izvlaštenju ili ne podnese zahtjev za izdavanje građevinske dozvole. Važenje lokacijske dozvole produžuje se na zahtjev podnositelja zahtjeva ili investitora jednom **za još dvije godine** ako se nisu promijenili uvjeti propisani prostornim planom u skladu s kojima je lokacijska dozvola izdana.

2.3. Građevinska dozvola

Građenju građevine može se pristupiti na temelju pravomoćne građevinske dozvole, a graditi se mora u skladu s tom dozvolom, i to nakon prijave početka građenja. Pravomoćnost dozvole stječe se ako nakon isteka roka za podnošenje žalbe nije dostavljena ni jedna žalba na izdanu (izvršnu) građevinsku dozvolu. Prilozi zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole, uvjeti za njezino izdavanje i način prijave početka građenja propisani su u ZOG-u.

Složenost projekata modernizacije željezničke infrastrukture često je razlog potrebnih izmjena tijekom

građenja te je u slučajevima kada se mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima ili se izmjenama utječe na ispunjavanje bilo kojeg temeljnog zahtjeva za građevinu obvezno ishoditi izmjenu i/ili dopunu građevinske dozvole prije podnošenja zahtjeva za izdavanje uporabne dozvole.

Sastavni dio građevinske dozvole jest **glavni projekt**, skup međusobno usklađenih projekata kojima se daje tehničko rješenje građevine i dokazuje ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu te drugih propisanih i određenih zahtjeva i uvjeta. Važno je istaknuti to kako je glavnim projektom potrebno u cijelosti prikazati cjelovito tehničko rješenje svakog dijela građevine, a tehnička rješenja trebaju biti usklađena i tako prikazana. Nepotpunost tehničkog rješenja i grafičkih prikaza često su uzrok problema u građenju, a i produljenja realizacije projekta. ZOG i Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina (6) propisuju obvezan sadržaj projekta uz napomenu da navedeni popis dokumentacije nije maksimalan sadržaj projekta, već minimalan. Glavnim projektom određuju se i projektirani vijek uporabe i uvjeti za održavanje projektiranoga dijela građevine, tj. zahtjevi učestalosti periodičnih pregleda tijekom uporabe (sa svrhom održavanja dijela građevine), pregled i opis potrebnih kontrolnih postupaka i/ili ispitivanja i zahtijevanih rezultata kojima će se dokazati sukladnost s projektom predviđenim svojstvima toga dijela građevine i popis propisa i norma čiju primjenu određuje program kontrole i osiguranja kvalitete.

Ako izmjene rješenja iz glavnog projekta izlaze izvan granice obuhvata zahvata definirane lokacijskom dozvolom, potrebno je prvo izmijeniti lokacijsku dozvolu.

Građevinska dozvola prestaje važiti ako investitor ne pristupi građenju u roku od **tri godine** od dana pravomoćnosti dozvole. Smatra se da je investitor pristupio građenju od dana prijave početka građenja. Rok ne teče za trajanja postupka izvlaštenja ili odlučivanja o prijedlogu za donošenje odluke o služnosti ili pravu građenja na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske. Važenje građevinske dozvole produžuje se na zahtjev investitora jednom za tri godine, ako se nisu promijenili uvjeti za provedbu zahvata u prostoru određeni prostornim planom odnosno lokacijskom dozvolom u skladu s kojima je građevinska dozvola izdana.

Izvedbeni projekt izrađuje se samo ako i kada postoji glavni projekt. Izvedbeni projekt jest razrada tehničkih rješenja koja moraju biti prikazana u glavnome projektu. Izrada izvedbenog projekta obvezna je samo za građevine 1. skupine.

2.4. Uporabna dozvola

Izgrađena ili rekonstruirana građevina može se početi koristiti nakon što se za tu građevinu izda uporabna dozvola u skladu sa ZOG-om uz napomenu da upravitelj infrastrukture za svaki infrastrukturni podsustav koji se nalazi ili se koristi na teritoriju Republike Hrvatske prije puštanja u uporabu mora imati i odobrenje za puštanje u uporabu koje izdaje Agencija za sigurnost željezničkog prometa u skladu sa ZSIŽS-om, u kojemu je propisan i postupak izdavanja odobrenja.

3. Održavanje željezničke infrastrukture

Za održavanje građevine odgovoran je vlasnik građevine, a u slučaju željezničke infrastrukture, upravitelj infrastrukture, čija je to i obveza. To znači kako je upravitelj željezničke infrastrukture obavezan održavati građevinu tako da se tijekom njezina trajanja **očuvaju temeljni zahtjevi** za građevinu te unapređivati ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu, energetske svojstava zgrada i zahtjeve za neometan pristup i kretanje u građevini. S obzirom na to da je zbog zahtjevnosti postupka u vezi s gradnjom prema odredbama ZOG-a željeznička infrastruktura razvrstana u građevinu 1. skupine, vlasnik, odnosno upravitelj željezničke infrastrukture obavezan je izraditi plan i program održavanja koji određuje koje će se radnje redovitog održavanja provoditi u razdoblju od pet godina.

Održavanje i unapređivanje ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu, energetske svojstava zgrada te zahtjeva za neometan pristup i kretanje u građevini izvodi se isključivo na postojećoj građevini ili na dijelu postojeće građevine (pojedinačni tehnički i/ili funkcionalni sklop koji je sastavni dio cjelovite građevine koju se održava ili veći broj pojedinačnih tehničkih i/ili funkcionalnih sklopova povezanih u tehničku ili funkcionalnu cjelinu koja je sastavni dio cjelovite građevine koju se održava).

Postojeća građevina = građevina izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta i svaka druga građevina koja je prema ZOG-u ili posebnome zakonu s njom izjednačena

Uvjeti za održavanje i unapređivanje ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu, energetske svojstava zgrada i zahtjeva za neometan pristup i kretanje u građevini te način ispunjavanja i dokumentiranja ispunjavanja tih zahtjeva i svojstava propisani su Pravilnikom o održavanju. Dakle, Pravilnik se ne primjenjuje za izvođenje građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za tu

građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (dograđivanje, uklanjanje vanjskoga dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa i sl.), odnosno na izvedbu građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine u svrhu njezine obnove. Za takve radove potrebno je ishoditi građevinsku i/ili lokacijsku dozvolu.

Redovito održavanje jest preventivno pregledavanje građevine/njezinih dijelova i preventivno izvođenje radova kojima se sprječava gubitak svojstava građevine i njezine funkcionalnosti definirane namjenom u projektu građevine kao i izvođenje radova na zamjeni, dopuni i/ili popuni dijelova građevine u razmacima i opsegu određenima projektom građevine ili zbog narušenog svojstva i/ili funkcionalnosti tih dijelova čiji uzrok nije kakav izvanredni događaj. Takvi radovi izvode se u sklopu redovitog održavanja građevine, na temelju projekta prema kojemu je građevina izgrađena.

Izvanredno održavanje jest izvođenje radova na zamjeni, na dopunjavanju i/ili popunjavanju dijelova građevine nakon kakvog izvanrednog događaja (potres, požar, prirodno urušavanje tla, poplava, prekomjeren utjecaj vjetrova, leda i snijega i sl.) i ako je građevina/dio građevine zbog nepropisnog održavanja ili kojeg drugog razloga dovedena u stanje u kojemu više nije uporabljiva. Takvi se radovi izvode u sklopu izvanrednog održavanja na temelju projekta koji se obvezno izrađuje za provedbu takvog održavanja, a kojim se ne smije mijenjati tehničko rješenje u skladu s kojim je građevina izgrađena, što znači da se građevina dovodi u prvotno projektirano stanje.

Projekt za radove redovitoga ili izvanrednoga održavanja po potrebi smije sadržavati i dopunske računske provjere, ali se njima ne smije mijenjati tehničko rješenje u skladu s kojim je građevina izgrađena. Prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (8), za izvođenje radova izvanrednog održavanja propisana je izrada glavnog projekta. Za građevne proizvode koji će se ugrađivati pri održavanju moraju biti navedena svojstva bitnih značajki koja odgovaraju ili su povoljnija od svojstava bitnih značajki izvorno ugrađenih građevnih proizvoda, a za druge proizvode moraju biti navedeni tehnički zahtjevi na način koji odgovara ili je povoljniji za ispunjavanje tehničkih zahtjeva izvorno ugrađenih proizvoda. Pri održavanju dopušteno je upotrijebiti samo građevne i druge proizvode koji ispunjavaju uvjete propisane ZOG-om, posebnim zakonima i propisima donesenima na temelju tih zakona.

Početak izvođenja radova na izvanrednome održavanju potrebno je prijaviti u skladu s odredbama ZOG-a koje

se odnose na prijavu početka građenja. Dopušteno je početak izvođenja radova na izvanrednome održavanju prijaviti i kasnije od roka određenog ZOG-om, ako je to opravdano potrebom da se radovima pristupi bez odgode (u slučaju oštećenja građevine zbog kojeg postoji opasnost po život i zdravlje ljudi, okoliš, prirodu, druge građevine i stvari ili stabilnost tla na okolnome zemljištu vlasnik građevine/upravitelj željezničkom infrastrukturom obvezan je poduzeti hitne mjere za otklanjanje opasnosti i označiti građevinu opasnom do otklanjanja takvog oštećenja).

4. Radovi bez građevinske dozvole

4.1. Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima

Jednostavne i druge građevine i radovi za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu propisani su Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (8). Preduvjet za primjenu toga pravilnika jest planiranje gradnje, tj. izvođenja radova na zemljištu odnosno građevini za koje je investitor riješio imovinskopravne odnose, odnosno za koje nije potrebno provesti postupak izvlaštenja. Pravilnikom je određeno koji se radovi ili građevine izvode u skladu s glavnim projektom ili bez glavnoga projekta, koje se građevine mogu uklanjati bez projekta uklanjanja te su propisani obveza prijave početka građenja i stručni nadzor građenja tih građevina odnosno izvođenja radova. Pri gradnji građevina te izvođenju radova iz navedenog pravilnika potrebno je pridržavati se svih propisa i pravila struke koji se odnose na njihovo građenje te se ne smiju graditi ni izvoditi ako je to zabranjeno prostornim planom ili na drugi način protivno prostornome planu (izuzetak su pojedini radovi navedeni u pravilniku).

Bez građevinske dozvole i glavnog projekta može se graditi pomoćna građevina koja se gradi na građevnoj čestici postojeće zgrade za potrebe te zgrade (definirane funkcije i maksimalne dimenzije), ograda visine do 2,2 m, ogradni zid visine do 1,6 m i potporni zid visine do 1 m, pješačka i biciklistička staza, privremena građevina za potrebe građenja građevine odnosno uređenja gradilišta (navedena izuzeća kao asfaltna baza...) i druge propisane.

Bez građevinske dozvole i glavnog projekta mogu se izvoditi radovi na redovitome održavanju postojeće građevine, radovi na građevini željezničke infrastrukture koji su prema posebnome propisu neophodni za ispunjavanje obveza tehničkog i gospodarskog održavanja, ako tim radovima ne nastaje nova građevina niti se mijenjaju lokacijski i drugi propisani uvjeti.

Bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom, može se graditi pomoćna građevina koja se gradi na građevnoj čestici postojeće zgrade za potrebe te zgrade (definirane funkcije i maksimalne dimenzije pomoćne građevine), ograda visine veće od 2,2 m, ogradni zid visine veće od 1,6 m i potporni zid visine veće od 1 m, građevina i oprema namijenjena za prometno-upravljački i signalno-sigurnosni infrastrukturni podsustav unutar građevne čestice postojeće željezničke infrastrukture, i to građevina i oprema signalno-sigurnosnoga i prometno-upravljačkoga infrastrukturnog podsustava te građevina za smještaj unutrašnje opreme uređaja prometno-upravljačkoga i signalno-sigurnosnoga infrastrukturnog podsustava građevinske (bruto) površine do 12 m² i visine do 3,2 m mjereno od najnižeg dijela konačno zaravnog i uređenog terena uz pročelje do najviše točke građevine, antenski stup elektroničke komunikacijske opreme, uključujući elektroničku komunikacijsku opremu, parkiralište na građevnoj čestici postojeće građevine ili na drugome zemljištu s uređenim pristupom i drugi propisani.

Bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom mogu se izvoditi radovi na postojećoj građevini kojima se poboljšava ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu te izvanredno održavanje građevine, a kojima se ne mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena; na postojećoj zgradi radi preuređenja, odnosno prilagođavanja prostora novim potrebama prema kojima se mijenja organizacija prostora; radi drenaže na građevnoj čestici postojeće građevine; na postojećim elektroenergetskim građevinama kojima se postojeća oprema od 10 kV zamjenjuje opremom od 20 kV i drugi propisani.

Za građevine i opremu namijenjenu za prometno-upravljački i signalno-sigurnosni infrastrukturni podsustav unutar građevne čestice postojeće željezničke infrastrukture, antenski stup elektroničke komunikacijske opreme, uključujući elektroničku komunikacijsku opremu, izvanredno održavanje građevine, radove na postojećim elektroenergetskim građevinama kojima se postojeća oprema od 10 kV zamjenjuje opremom od 20 kV propisano je ishodenje uporabne dozvole, a glavni projekti za građenje građevina i izvođenje radova moraju sadržavati potvrde javnopravnih tijela propisane posebnim propisima. Prijava početaka građenja i izvođenja radova kao i provođenje stručnog nadzora nad građenjem i nad izvođenjem radova obvezna je za građenje i izvođenje radova koje se provodi u skladu s glavnim projektom.

4.2. Posebni slučajevi građenja

Ako su zbog prirodnih nepogoda, ratnih ili drugih razaranja te zbog opasnosti od tih događaja za vrijeme njihova nastanka i odmah nakon njihova prestanka neposredno ugroženi ljudi i druga dobra, bez građevinske dozvole mogu se graditi građevine koje služe za sprečavanje djelovanja tih događaja odnosno za otklanjanje štetnih posljedica. Te se građevine moraju u roku od dvije godine od prestanka djelovanja događaja ukloniti ili se u slučaju njihova trajnog zadržavanja mora ishoditi građevinska dozvola. Ako su zbog djelovanja prirodnih nepogoda, ratnih ili drugih razaranja građevine oštećene, neovisno o stupnju oštećenja, one se mogu vratiti u prvotno stanje bez građevinske dozvole, ali u skladu s aktom na temelju kojeg je izgrađena odnosno u skladu s projektom postojećeg stanja građevine. Ako je oštećena građevina upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, potrebno je ishoditi dopuštenje prema posebnome zakonu.

4.3. Uklanjanje

Uklanjanju građevine ili njezina dijela može se pristupiti na temelju projekta uklanjanja građevine nakon što je tijelu graditeljstva pisano prijavljen početak radova na uklanjanju građevine. Projekt uklanjanja građevine nije potreban za uklanjanje građevina određenih Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima ili ako građevinu uklanja građevinska inspekcija na temelju rješenja kojim je naređeno uklanjanje građevine. Na uklanjanje građevine koja je upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske primjenjuje se i zakon kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

Projekt uklanjanja jedna je vrsta projekta definirana ZOG-om (glavni projekt, izvedbeni projekt, tipski projekt i projekt uklanjanja). Njegov sadržaj i opremanje propisani su odredbama ZOG-a i Pravilnikom o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina.

Prilikom uklanjanja građevina ne smije se utjecati na stabilnost okolnog i drugog zemljišta i/ili ispunjavanje temeljnih zahtjeva drugih građevina niti ugroziti život i zdravlje ljudi ili drugi javni interes, a s građevnim otpadom nastalim uklanjanjem građevine mora se postupati u skladu s odredbama ZOG-a i posebnog zakona kojim se uređuje gospodarenje otpadom.

5. Zaključak

Za zahvate na željezničkoj infrastrukturi potrebno je jasno definirani opseg odnosno potrebe jer se postupci u vezi s gradnjom prema ZPU-u i ZOG-u znatno razlikuju.

Neophodno je razlikovati ili povezivati pojmove definirane regulativom. Održavati se mogu samo postojeće građevine, a rekonstruirati dio građevine. Primjenom pojedinih zakonskih odredbi i podzakonskih akata omogućava se mjestimično poboljšanje željezničkih infrastrukturnih podsustava i bez ishođenja građevinske dozvole. Iako se zakonska regulativa često mijenja (najavljene su izmjene ZOG-a i ZPU-a u 2022.), javnim je savjetovanjem omogućeno predlaganje prilagodbe pojedinih odredbi regulative te se preporuča da se svi stručnjaci uključe u donošenje propisa.

Literatura:

- [1] Zakon o željeznici (NN 32/19, 20/21)
- [2] Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava (NN 63/20)
- [3] Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
- [4] Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- [5] Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta (NN 118/19 i 65/20)
- [6] Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina (NN 118/19 i 65/20)
- [7] Pravilnik o održavanju građevina (NN 122/14 i 98/19)
- [8] Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 112/17, 34/18, 36/19, 98/19 i 31/20)

UDK:625.1/696

Adresa autora:

Ljiljana Berc, dipl. ing. građ.

HŽ Infrastruktura d.o.o.,

e-pošta: ljiljana.berc@hzinfra.hr

SAŽETAK

REGULATIVA U PROJEKTIMA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE

Zakonom o željeznici definirani su pojmovi koji opisuju radove na željezničkoj infrastrukturi: modernizacija, obnova i održavanje. Regulativa koja uređuje područje prostornog uređenja i gradnje samo je dio regulative na temelju koje se realiziraju zahvati u prostoru, a u njoj je željeznička infrastruktura definirana s aspekta zahtjevnosti građevina i radova na takvoj građevini, s obzirom na zahtjevnost postupaka u vezi s gradnjom, najzahtjevnija. Prema tome su i aktivnosti pripreme i izrade projektne dokumentacije vrlo složene i često izazov u projektiranju.

Ključne riječi: rekonstrukcija, lokacijski uvjeti, temeljni zahtjevi, glavni projekt, izvedbeni projekt, projekt uklanjanja

Kategorizacija: stručni rad

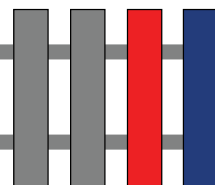
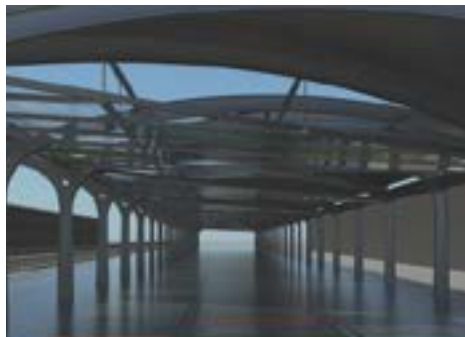
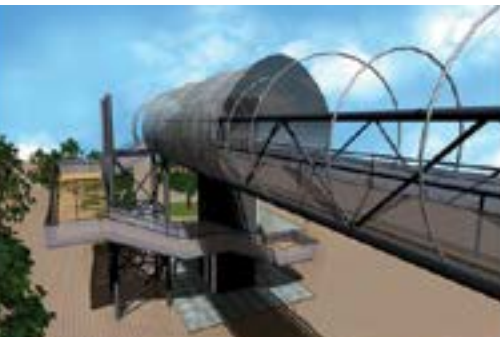
SUMMARY

A REGULATIONS IN THE RAILWAY INFRASTRUCTURE PROJECTS

By the Railway Act terms that describes construction works on modernization, reconstruction and maintenance of the railway infrastructure are defined. The current regulations in the area of the physical planning and construction works make only a part of the regulation needed for realization of the spatial interventions like the railway infrastructure that is demanding and complex structure regarding the complexity of the construction and permit process. Therefore, the activities for preparation of the project documentation are very complex and often presents challenge in designing.

Key words: reconstruction, location conditions, essential requirements, main design, detail design, building removal design

Categorization: professional paper

Željezničko projektno društvo d.d.

Mi oblikujemo vaše željeznice.

We design your railways.

ŽPD d.d. ❖ Trg kralja Tomislava 11 ❖ 10 000 Zagreb ❖ Hrvatska
 Tel: + 385 1 48 41 414 ❖ + 385 1 37 82 900 ❖ Fax: +385 1 6159 424 ❖ Žat: 29 00
 e-mail: zpd@zpd.hr
 www.zpd.hr